

PEERREVIEW
2-3 DECEMBER 2024

PROFESSIONELE BACHELOR IN DE

LANDSCHAPS- EN TUINARCHITECTUUR

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

Datum bezoek
2-3 december 2024

Panelleden

Cahide Camur	(3de jaar Bachelor in de pedagogie van het jonge kind), student
Filip Lagiewka	(landschapsarchitect en zaakvoerder LUX Landscape Urbanism), lid
Ann Voets	(landschapsarchitect en zelfstandig erfgoedonderzoeker landschapsarchitectuur), lid
Jeroen De Vries	(Director Landscape Architect Researcher bij LE:NOTRE Institute functie), voorzitter

Secretaris

Stefanie Van der Jeugt	(Beleidsadviseur kwaliteitszorg, VLUHR KZ)

BEOORDELING

Het peerreviewpanel beoordeelt de kwaliteit van de opleiding **Bachelor in de landschaps- en tuinarchitectuur** als **VOLDOENDE**, zowel in het basistraject als in het werktraject.[1]

De opleiding Landschaps- en tuinarchitectuur is een brede basisopleiding die vertrekt vanuit een gedragen, heldere, actuele en toekomstgerichte **missie en visie**, waarin maatschappelijke vraagstukken en uitdagingen een belangrijke rol spelen (zoals duurzaamheid, ecologie en biodiversiteit en klimaat). Het projectmatige onderwijsconcept, de leerlijn planten en beheer en de samenwerking met de Plantentuin te Meise komen volgens de studenten en de alumni in aanmerking als onderscheidende troeven. De opleiding zelf benoemt het werktraject als onderscheidend in haar profilering.

De opleiding hanteert duidelijke en adequate **opleidingsspecifieke leerresultaten** (OLR) die in lijn liggen met niveau 6 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur en verder vertaald zijn naar werkbare gedragsindicatoren en leerdoelen. De OLR compenseren de hiaten in het sterk verouderde domeinspecifieke leerresultatenkader (DLR), bijvoorbeeld op vlak van onderzoekende vaardigheden.

Het **curriculum** is logisch en samenhangend opgebouwd rond vijf heldere leerlijnen en stelt studenten in staat de leerresultaten te behalen. Studenten ervaren een sterke onderlinge samenhang van de opleidingsonderdelen en zijn zeer tevreden over de breedte van de opleiding, die zowel creatieve als technische aspecten behelst en drie schaalniveaus (tuin, publieke ruimte en landschap). De opleiding biedt flexibele, persoonlijke trajecten aan, afgestemd op de behoeften van de studenten, zowel in het voltijdse basistraject als in het deeltijdse werktraject.

Voor de **leeromgeving** kiest de opleiding voor een variatie aan werkvormen die aansluiten bij de leerresultaten en de leerinhouden. De opleiding beoogt een praktijkgerichte invulling van opdrachten en projecten, die nauw aanleunen bij de realiteit. De opbouw van de projecten in het curriculum, met wisselende thematiek en toenemende complexiteit, is sterk. Studenten zijn in het algemeen tevreden over Canvas en het ter beschikking gestelde cursusmateriaal. De algemene traject- en studiebegeleiding geniet eveneens hun waardering.

In functie van de valide, betrouwbare en transparante **evaluatie** van studenten stelde de opleiding een helder toetsbeleid op. Het toetsbeleid biedt handvaten om de kwaliteit van de evaluatie te handhaven. De stage is een belangrijk onderdeel binnen de opleiding, waarlangs de opleiding de leerresultaten afsluitend kan toetsen bij de studenten. Studenten voelen zich goed voorbereid op de stage, goed begeleid en zijn tevreden over de transparante evaluatiecriteria en -procedures die bij de stage horen.

Het werkveld en de alumni getuigen over de brede inzetbaarheid van de **afgestudeerden**. Afgestudeerden beschikken onder andere over sterke vakinhoudelijke kennis, vooral op het gebied van beplanting en visuele presentatie. Alumni voelen zich klaar voor de overstap naar het werkveld en/of voelen zich goed voorbereid om door te stromen naar een vervolgopleiding.

De bovenstaande **sterke punten** maken duidelijk dat de opleiding Landschaps- en tuinarchitectuur een goede basis geeft aan de studenten om zich te ontwikkelen tot competente professionals. Tegelijkertijd loopt de uitwerking of uitvoering van bepaalde elementen in de (onderwijs)praktijk niet optimaal, resulterend in

1 De bevindingen en aanbevelingen in het rapport hebben betrekking op het voltijdse basistraject en het deeltijdse werktraject tenzij expliciet anders vermeld.

verschillende verbeterpunten en aanbevelingen die de opleiding best op kort of middellange termijn opneemt om de kwaliteit in de opleiding te verbeteren en/of te verhogen.

De belangrijkste **verbeterpunten** hebben betrekking op het actualiseren van de DLR, de verdere vertaling van de missie en visie naar het curriculum en de projecten, de verdere uitwerking van een expliciete leerlijn rond onderzoeksvaardigheden, de didactische aanpak van de ontwerpateliers, de kwaliteit van de feedback, de transparantie van de evaluatiecriteria ten aanzien van de studenten en de huidige opzet van het afstudeerwerk. Daarnaast is het nodig dat de opleiding inzet op haar inbedding in de Brusselse grootstedelijke context, teneinde ook studenten uit het Brusselse aan te trekken die zich herkennen in de grootstedelijke uitdagingen – die hoe dan ook een groot deel zullen uitmaken van het toekomstige werkveld – en zich hiervoor willen engageren. Het rapport bevat nog andere belangrijke verbeterpunten en aanbevelingen waarmee de opleiding rekening dient te houden bij de curriculumwijziging die op til is.

Het stemt positief dat de opleiding zich bewust is van haar verbeterpunten en dat de meeste punten reeds op de radar stonden. De opleiding kan namelijk terugvallen op degelijke **kwaliteitszorgprocessen** om de kwaliteit in de opleiding op te volgen en te verbeteren en ze maakt gebruik van de tools die de instelling ter beschikking stelt. Bovendien geeft een vakinhoudelijk competent en complementair opleidingsteam invulling aan de opleiding. Er is frequent intern overleg – op verschillende niveaus – om af te stemmen over de opleiding en het curriculum.

Kijkend naar de aard van de verbeterpunten lijkt de opleiding evenwel gebaat bij meer **onderwijskundige ondersteuning** vanuit de instelling. Door omstandigheden was er tijdelijk geen onderwijsontwikkelaar bij de opleiding betrokken.

ACHTERGROND

DOEL PEERREVIEW

De peerreview bestaat uit een bezoek van een onafhankelijk panel van externe experten aan een opleiding. Via een gesprek met de opleiding gaat het panel de kwaliteit van de opleiding na. Indien noodzakelijk kan het peerreviewpanel een signaal geven aan het bestuur dat de kwaliteit van de opleiding niet aan de maat is en een herstelplan moet opgemaakt worden.

INHOUD RAPPORT

Dit rapport is opgebouwd volgens de fasen in het onderwijsproces zoals het aan EhB is vormgegeven. Via zes brede vragen wordt de kwaliteit per fase nagegaan. Deze brede vragen zijn een specifieke vertaling van de kwaliteitskenmerken uit de Codex Hoger Onderwijs en de European Standards and Guidelines die focus hebben op onderwijs.

Figuur 1: Onderwijsproces EhB en brede vragen peerreview

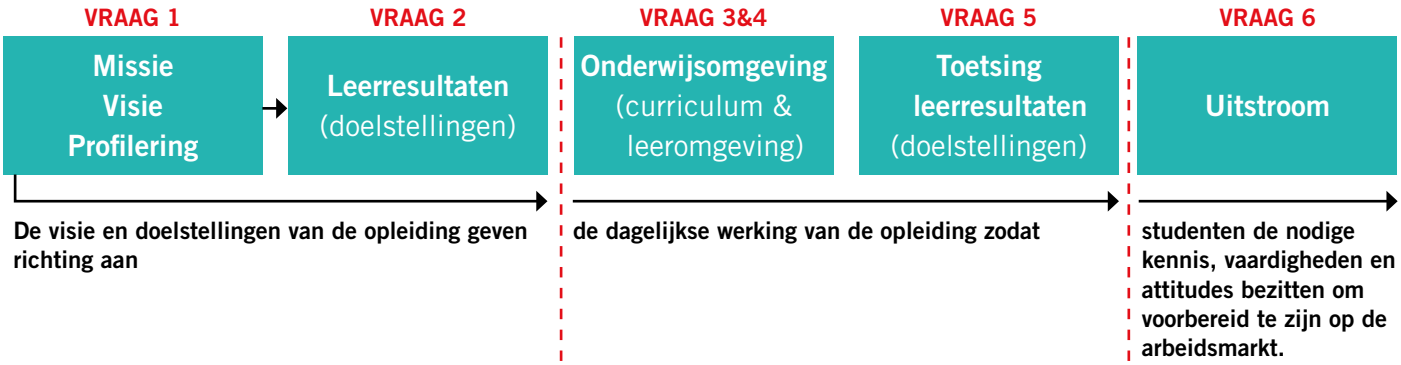

Dit rapport is een weerslag van sterktes, verbeterpunten en aandachtspunten per brede vraag.

- **Sterktes** verwijzen naar goede praktijken en/of best practices in de opleiding.
- **Verbeterpunten** zijn aandachtspunten die prioritair bijgestuurd moeten worden om de nodige kwaliteit in de opleiding te bekomen of te verzekeren.
- **Aanbevelingen** zijn suggesties of ideeën van het panel om sterktes verder uit te werken of adviezen om bepaalde aspecten in de opleiding te versterken.

Er is geen doorlopende tekst. De sterktes, verbeterpunten en aandachtspunten worden weergegeven als opsommingen die elk voor zich spreken. De opleiding kan met de verbeterpunten en aanbevelingen meteen aan de slag en krijgt tegelijkertijd bevestiging van de goede praktijken.

2 Codex Hoger Onderwijs, Hoofdstuk 9/1, Afdeling 1, Art. II. 170/1

3 European Standards and Guideline for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG 2015)

BEOORDELING

Het panel geeft een eindoordeel over het geheel van de zes brede vragen en voor de gehele opleiding. Indien van toepassing, geeft het panel per afstudeerrichting of variant van de opleiding een eindbeoordeling.

De beoordeling van de peerreview gaat ervan uit dat kwaliteit van de opleiding voldoet. Het tegendeel moet omstandig onderbouwd worden.

Met een **voldoende** beoordeling bevestigt het panel dat de kwaliteit in de opleiding voldoet aan de gestelde maatschappelijke en internationale verwachtingen. De kwaliteit kan d.m.v. de toelichting bij de brede vragen worden aangetoond.

Met een **onvoldoende** beoordeling geeft het panel een signaal aan het hogeschoolbestuur dat dringende actie noodzakelijk is om de basiskwaliteit op één of meerdere vragen te garanderen.

ONDERBOUWING D.M.V. DE ZES BREDE VRAGEN

1. BESCHIKT DE OPLEIDING OVER EEN HELDERE, ACTUELE EN GEDRAGEN MISSIE, VISIE EN PROFILERING?

STERKTES

De opleiding Landschaps- en tuinarchitectuur (LTA) vertrekt vanuit een **heldere, actuele missie en visie**. De helderheid getuigt van professionalisme en volledigheid. De opleiding maakt een doordachte keuze om studenten op te leiden die de uitdaging aangaan om de leefomgeving te optimaliseren in een dynamische en steeds wijzigende maatschappelijke wereld en ruimtelijke context. Door de focus te leggen op maatschappelijke vraagstukken (zoals duurzaamheid, ecologie en biodiversiteit en klimaat) slaagt de opleiding erin actueel te blijven en zich tegelijkertijd ook toekomstgericht op te stellen.

De missie, visie en profilering zijn op een degelijke manier tot stand gekomen, via een helder **proces** waaraan studenten, lectoren, alumni en het werkveld hebben deelgenomen. Voorts zocht de opleiding afstemming met internationale en Europese kaders, zoals het *Common Training Framework for Landscape Architecture*, enerzijds en de missie en de visie van Erasmushogeschool Brussel anderzijds.

De missie en visie is **breed gedragen** binnen de opleiding. Het opleidingsteam draagt de missie en visie actief uit.

De opleiding ontwikkelde een duidelijk en **krachtig theoretisch onderwijsconcept**. De opleiding streeft ernaar studenten projectmatig te laten werken rond actuele vraagstukken en opdrachten uit het werkveld. De opleiding beoogt ontwerpprojecten die de breedte van de opleiding afdekken, met wisselende thematiek en toenemende complexiteit (leerlijn ontwerpatelier).

Naast een basistraject (= regulier dagtraject) biedt de opleiding een werktraject aan. Het **werktraject LTA** is een unieke troef van de opleiding en genereert een belangrijke en brede instroom van studenten met een grote variatie aan opleidings- en werkachtergronden.

VERBETERPUNTEN

Verduidelijk hoe de opleiding **inhoudelijk onderscheidend** is ten opzichte van andere gelijkaardige en aanverwante opleidingen in binnen- en buitenland. Studenten kiezen de opleiding momenteel veelal omwille de aanwezigheid van een werktraject en/of de mogelijkheid om de opleiding dichtbij huis te volgen. De sterk uitgewerkte leerlijn planten en beheer – een domein waar de opleiding de laatste jaren enorm op heeft ingezet – zou bijvoorbeeld in aanmerking kunnen komen als een inhoudelijk onderscheidend element.

Versterk de externe communicatie omtrent de missie en visie. Schakel studenten, alumni en lectoren in als ambassadeur van de opleiding.

AANBEVELINGEN

Versterk de inbedding van de opleiding in de **Brusselse grootstedelijke context**. Durf de opleiding ook sterker te oriënteren op de grootstedelijke context om (jonge) stedelingen aan te trekken die als inwoner van een grootstad de stedelijke problematieken herkennen en gemotiveerd zijn om als landschaps- en/of tuinarchitect een maatschappelijk waardevolle bijdrage te leveren in het licht van die problematieken. Enkele pistes die de opleiding kan verkennen op dit vlak:

- Zoek aansluiting bij Brusselse organisaties en reeds bestaande initiatieven.
- Zoek actief naar ontwerpopdrachten en -projecten in het Brusselse, die aansluiten bij verschillende maatschappelijke uitdagingen.
- Bekijk in welke mate het kennis- en onderzoekscentrum Tuin+, verbonden aan deze opleiding, een rol kan spelen.
- Ga na in welke mate het zinvol en mogelijk zou zijn om samen te werken met opleidingen stedenbouw en ruimtelijke planning.
- Trek lectoren aan die bekend zijn met de Brusselse grootstedelijke context en/of hier beroepsactief in zijn.

2. BESCHIKT DE OPLEIDING OVER EEN SET VAN ADEQUATE OPLEIDINGSSPECIFIEKE LEERRESULTATEN EN INDICATOREN?

STERKTES

De opleiding beschikt over een set van adequate **opleidingsspecifieke leerresultaten** (OLR) waarmee ze de domeinspecifieke leerresultaten (DLR) in voldoende mate afdekt. De OLR situeren zich op niveau 6 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur, ze zijn professioneel georiënteerd en ze beantwoorden aan de verwachtingen van het vakgebied en het werkveld.

De opleiding vangt tekorten in het verouderde DLR op door zelf bijkomende doelen te formuleren, zodoende het VKS 6-niveau te kunnen garanderen. Zo heeft de opleiding een specifiek leerresultaat, alsook gedragsindicatoren en leerdoelen, uitgeschreven rond **onderzoek en onderzoekende vaardigheden**.

De opleiding heeft de opleidingsspecifieke leerresultaten helder vertaald naar **gedragsindicatoren en leerdoelen** op het niveau van de opleidingsonderdelen. De opleiding heeft de leerdoelen transparant opgenomen in de ECTS-fiches. De leerdoelen van elk opleidingsonderdeel zijn ook consequent terug te vinden in de semesterboeken die de opleiding aan studenten ter beschikking stelt.

VERBETERPUNTEN

Streef naar de **actualisering van de DLR**. Gebruik het *Common Training Framework for Landscape Architecture*[4] als basis en werk een aangepaste versie uit die specifiek afgestemd is op de vereisten op VKS-niveau 6.

Versterk de **communicatie** omtrent de leerresultaten en de gedragsindicatoren ten aanzien van de studenten. Stimuleer studenten om actief te reflecteren op de leerresultaten (inclusief gedragsindicatoren en leerdoelen) in functie van hun eigen persoonlijke en professionele ontwikkeling.

AANBEVELINGEN

Betrek de andere opleiding LTA in Vlaanderen bij de **actualisering van de DLR**, alsook het werkveld om de relevantie en aansluiting bij de praktijk te waarborgen.

1 Het Common Training Framework for Landscape Architecture is geformuleerd op VKS-niveau 7.

3. STELLEN DE INHOUD EN DE STRUCTUUR VAN HET CURRICULUM DE STUDENTEN IN STAAT OM DE BEOOGDE LEERRESULTATEN TE BEHALEN?

STERKTES

De **leerresultatenmatrix** vormt een solide, gedegen en complex bouwwerk waarin de opleiding op doordachte wijze de leerresultaten en gedragsindicatoren koppelt aan de opleidingsonderdelen. De matrix is gedragen binnen het opleidingsteam en geeft richting aan de opleiding en de lectoren bij de invulling van het programma en de afzonderlijke opleidingsonderdelen. De matrix biedt de opleiding daarnaast de mogelijkheid om de graduele verwerving van de leerresultaten en de gedragsindicatoren te bewaken.

Het curriculum is **logisch en samenhangend** opgebouwd rond vijf heldere leerlijnen. Via de leerlijn *ontwerpatelier* zet de opleiding elk semester in op de integratie van kennis en vaardigheden uit de overige leerlijnen. Studenten ervaren over het algemeen een goede onderlinge samenhang van de opleidingsonderdelen binnen elk semester en over de semesters heen. Het curriculum – evenals de leerinhoud, de opdrachten en de projecten – zijn identiek voor het basistraject en het werktraject.

Studenten zijn tevreden over de **breedte van de opleiding**. De opleiding heeft zowel aandacht voor creatieve als technische aspecten, respectievelijk via de leerlijnen *grafische vormgeving* en *techniek*. Daarnaast heeft de opleiding een sterke leerlijn planten en beheer uitgewerkt waar studenten en lectoren met enthousiasme over spreken. De opleiding laat studenten tot slot kennismaken met verschillende schaalniveaus (nl. tuin, publieke ruimte en landschap).

De opleiding biedt flexibele **persoonlijke trajecten** aan, afgestemd op de behoeften van de studenten, zowel in het voltijdse basistraject als in het deeltijdse werktraject. In het werktraject geeft de opleiding les op één vaste dag en avond (max. 12u contact per week), alsook spreidt ze het curriculum standaard over (minstens) zeven semesters, om de combinatie van werk en studies te faciliteren.

De **werkvormen** zijn doordacht gekozen in functie van de leerdoelen en de te verwerven leerinhouden, ze zijn bediscussieerd in het opleidingsteam en sluiten aan bij gangbare werkwijzen in het vakgebied. Voor het werktraject hanteert de opleiding een helder afsprakenkader wat betreft het aandeel contactlessen, online lessen en zelfstudie per opleidingsonderdeel. De opleiding maakt volop gebruik van blended leren om het leerproces van werkstudenten te ondersteunen.

In de ontwerpateliers legt de opleiding een sterke focus op de praktijk en beoogt ze de toepassing van kennis en vaardigheden via **opdrachten en projecten** die in complexiteit toenemen, nauw bij de praktijk aanleunen en/of aangeleverd zijn door een externe opdrachtgever.

De opleiding integreert onderzoeksresultaten van het **kennis- en onderzoekscentrum Tuin+** in het curriculum, meer specifiek in de opleidingsonderdelen van de leerlijn ontwerpatelier. Via deze leerlijn stimuleert de opleiding een onderzoekende houding bij studenten, alsook de onderzoeksvaardigheden die belangrijk zijn in functie van het project waaraan ze op dat moment werken.

De opleiding heeft aandacht voor de ontwikkeling van **internationale en interculturele competenties** van studenten. Jaarlijks organiseert ze een South Intensive Project (SIP) of een North Intensive Project (NIP), in samenwerking met de opleidingen Journalistiek en Toerisme- en recreatiemanagement van EhB en de opleiding Geografie en milieuwetenschappen van MWECAU in Moshi, Tanzania. De projecten focussen telkens op de duurzame ontwikkeling van een gebied, inclusief de ontwerptools en -methoden die hiervoor nodig zijn. Via een Blended International Project (BIP) stimuleert de opleiding dan weer contact met studenten van gelijkaardige opleidingen in Nederland, Litouwen en Duitsland. Deelname aan SIP, NIP en/of BIP is optioneel. Een buitenlandse stage en/of een studie-uitwisseling binnen Europa behoren eveneens tot de mogelijkheden.

De opleiding steunt op degelijke **kwaliteitszorgprocessen** om de kwaliteit in de opleiding op te volgen en te verbeteren en maakt gebruik van de tools die de instelling ter beschikking stelt (bevragingen, cijfergegevens en jaaractieplannen). De opleiding houdt ook consequent vinger aan de pols bij de studenten: informeel, via de opleidingscommissie waarin een student van het basistraject en een student van het werktraject zetelt en via focusgesprekken. Ook bij de curriculumwijziging die op til is, plant de opleiding haar plannen af te toetsen bij de lectoren, het werkveld en de studenten.

VERBETERPUNTEN

Zet in op de **verdere vertaling van de missie en visie** naar het curriculum en de projecten. Concretiseer hoe de opleiding in het curriculum en de projecten inzet op de maatschappelijke vraagstukken en hedendaagse uitdagingen die ze in de missie en visie naar voor schuift (zoals duurzaamheid, ecologie en biodiversiteit en klimaat).

Ga met de studenten in gesprek over de opbouw van complexiteit in het programma op vlak van de verschillende schaalniveaus en het tempo waaraan die opbouw verloopt. Studenten voelen zich niet altijd voorbereid op de laatste schaalsprong richting **landschap** in het derde opleidingsjaar. Studenten stellen tijdens de peerreview dat de inhoud van de ondersteunende opleidingsonderdelen voor landschap niet tot toepassing leidt in de ontwerpateliers van landschap. Ook geven studenten aan dat de begeleiding die ze voor landschap ervaren beperkt en/of ondermaats is.

Koppel de opleidingsonderdelen uit de **ontwerpondersteunende leerlijn** explicieter aan de ontwerpateliers en betrek de lectoren van de ontwerpondersteunende opleidingsonderdelen meer bij de ontwerpateliers.

Verbeter de uitwerking van **onderzoek en onderzoekend handelen** in het curriculum. Expliciteer de onderzoekscompetenties die studenten op VKS-niveau 6 moeten ontwikkelen en leg de verwachte diepgang vast. Communiceer hierover naar studenten, zodat ze zich bewust zijn van wat ze leren en waarom. Geef een duidelijke beschrijving van mogelijke onderzoeksbenaderingen, bijvoorbeeld *research for design of research through design*. Leer studenten aan welke criteria ze de kwaliteit van hun onderzoek kunnen toetsen. Zorg ervoor dat onderzoeksvragen niet alleen gericht zijn op de analyse van een ontwerp, maar voeg ook ontwerpgerichte vragen toe die bijdragen aan het creëren van meer vernieuwende oplossingen binnen het vakgebied.

Verzamel input bij de **stakeholders** en toets de curriculumplannen bij hen af. Onderzoek de mogelijkheden om meer geïntegreerd te werken door bepaalde inhouden aan te brengen in de context van de ontwerpateliers (bijvoorbeeld materialenkennis).

Breng de **praktijk – via het werkveld en in samenwerking met het werkveld** – sneller en explicieter binnen in de opleiding. In de perceptie van studenten gebeurt het eerste contact met het werkveld pas bij de stage. Overweeg om het werkveld reeds in eerdere opleidingsfasen sterker te betrekken bij de uitvoering van het curriculum (met observatiestage, bedrijfs- en werfbezoeken, lezingen in het werkveld en ontmoetingen met externe opdrachtgevers als mogelijke werkvormen).

Versterk de structurele verankering van **internationalisering** in de curricula van het basistraject en het werktraject. Studenten nemen vrijblijvend deel aan de projecten, buitenlandse stage of uitwisseling.

AANBEVELINGEN

Raadpleeg **experten** rond thema's zoals duurzaamheid, ecologie en biodiversiteit en klimaat om deze thema's verder te kunnen uitdiepen in het curriculum, de opleidingsonderdelen, de projecten en de opdrachten.

Overweeg om het aandeel **(repetitief) handtekenen** in de opleiding te verminderen ten voordele van andere leerinhouden waar werkveld en studenten behoefte aan voelen.

Overweeg om in het curriculum meer **keuze- en/of specialisatiemogelijkheden** in te bouwen zodat studenten zich kunnen verdiepen in bepaalde interessegebieden. Ga na in welke mate het mogelijk en wenselijk is dat studenten zich richting de eindfase gaan specialiseren in een specifieke schaal (tuin, publieke ruimte en/of landschap).

Geef studenten de kans om in het kader van een opleidingsonderdeel, een opdracht of zelfs als eindproef een volledig dossier op te maken (in plaats van te focussen op de aparte onderdelen).

Vul de geschiedenis van de landschaps- en tuinarchitectuur – die in de leermaterialen eindigt rond WO II – verder aan met recentere geschiedenis en hedendaagse ontwerpen. Bespreek deze ontwerpen inhoudelijk.

4. STELT DE LEEROMGEVING (STUDIEMATERIAAL, INFRASTRUCTUUR, LECTOREN, BEGELEIDING) DE STUDENTEN IN STAAT OM DE BEOOGDE LEERRESULTATEN TE BEHALEN?

STERKTES

Canvas, het digitale leerplatform voor studenten, is goed uitgebouwd. Via Canvas stelt de opleiding het leermateriaal ter beschikking van de studenten. De opleiding creëert op Canvas ook mogelijkheden om in interactie te gaan met medestudenten en/of de lector, bijvoorbeeld via discussiefora.

De **ECTS-fiches** en de **semesterboeken** zijn helder opgesteld en vormen voor de studenten een belangrijke bron van informatie om zicht te krijgen op de doelen, de inhoud, de opdrachten en de verwachtingen voor elk opleidingsonderdeel.

In het algemeen is het **cursusmateriaal** inhoudelijk goed uitgewerkt en geeft het de studenten een goede basis in de materie van het opleidingsonderdeel in kwestie.

De samenwerking met de **plantentuin** te Meise is een krachtige troef van de opleiding. Binnen de leerlijn planten en beheer gaan frequent lessen door op deze locatie, een verrijkende ervaring voor de studenten omwille van de vele leerkansen. Ook de groene omgeving van campus Jette creëert opportuniteiten wat openluchtlessen betreft.

De opleiding stelt de **atelierruimtes** op de campus open tot 22u, zodat studenten na de lessen op de campus kunnen verder werken aan opdrachten en projecten.

Studenten zijn tevreden over de algemene **traject- en studiebegeleiding**. Een van de lectoren neemt de rol op van studentencoach en treedt op als eerste aanspreekpunt voor vragen. De studentencoach verwijst door naar andere vormen van begeleiding indien nodig. Voor vakinhoudelijke begeleiding kunnen studenten terecht bij de lector(en) van het desbetreffende opleidingsonderdeel.

Studenten waarderen de mogelijkheden om een **flexibel traject** op te kunnen stellen, op maat van hun persoonlijke en professionele situatie.

Een **vakinhoudelijk competent en complementair opleidingsteam** geeft invulling aan de opleiding en het curriculum. De lectoren zijn expert in hun (vak)domein. De opleiding hanteert een slimme aanwervingsstrategie waarbij ze steeds op zoek gaat naar lectoren die zowel over een bachelor- of masterdiploma landschapsarchitectuur beschikken, als over een bijkomend diploma uit een aanleunend werkveld. Dit zorgt ervoor dat elke lector een bredere perspectief binnenbrengt en het stimuleert interdisciplinaire samenwerking en kruisbestuiving. De (recente) aanwerving van enkele nieuwe, jonge lectoren heeft daarnaast geleid tot enkele vernieuwende inzichten en ideeën in de opleiding.

Uit de gesprekken tijdens de peerreview blijkt dat de lectoren zich op regelmatige basis didactisch, onderwijskundig en vakinhoudelijk **professionaliseren**, getuige de vele voorbeelden die de lectoren hebben gegeven. De terugkoppeling en bespreking van gevolgde professionaliseringsactiviteiten staat systematisch op de agenda van het teamoverleg. Verschillende lectoren zetelen daarnaast in netwerkorganisaties en externe overlegorganen, waarin het beroep van de landschapsarchitect en het opleiden ervan besproken wordt.

Het opleidingsteam organiseert op regelmatige basis en op verschillende niveaus **intern overleg** (opleidingscommissie met opleidingsverantwoordelijken en vertegenwoordigers van elke leerlijn, semesteroverleg met alle lectoren en vakgroepoverleg met lectoren verbonden aan een leerlijn). Deze aanpak zorgt ervoor dat de opleiding binnen elke leerlijnen samenhang en diepgang realiseert, alsook voldoende samenhang creëert tussen en over de leerlijnen heen. Wat ook knap is, is dat de opleiding – naargelang het vergaderthema – externe vak- en werkveldexperten uitnodigt om mee in overleg te gaan over dat specifieke thema.

VERBETERPUNTEN

Waak er zorgvuldig over dat de **infrastructurele leeromgeving** in voldoende mate tegemoet blijft komen aan de noden van de opleiding en de studenten gedurende de drie jaar durende (en hoognodige) campusrenovatie.

Breid de openingsuren van de **bibliotheek** uit zodat (werktraject)studenten na de lessen (na 16u) toegang hebben tot het uitgebreide en waardevolle aanbod aan boeken en tijdschriften. Verzeker de digitale toegang tot vaktijdschriften voor alle studenten.

Zet in op de **actualisering van het cursusmateriaal** dat momenteel verouderde referenties bevat. Zo kan het voor verschillende opleidingsonderdelen relevant zijn om te verwijzen naar meer recente tuin- en landschapsprojecten, recent cijfermateriaal, recente bronnen et cetera.

Streef voor elk opleidingsonderdeel naar dezelfde **kwaliteit van het leermateriaal**, dat voor een beperkt aantal opleidingsonderdelen door studenten als ondermaats wordt aangestipt. Ga met de studenten van het basistraject en het werktraject in gesprek om hun behoeften op vlak van leermateriaal in kaart te brengen.

Herdenk de **didactisch aanpak van de ontwerpateliers**. Richt de ontwerpateliers in als werkatelier (in plaats van feedbackatelier), zodat studenten tijdens het atelier actief aan de slag kunnen met hun project/opdracht en de lector(en) het werkproces kunnen begeleiden en vragen live kunnen beantwoorden. Geef klassikale feedback (waar mogelijk) en individuele feedback (waar nodig) in functie van een efficiënte tijdsbesteding. Herbekijk de student-lectorratio voor de ateliers, zodoende meer tijd te kunnen creëren voor de begeleiding van de studenten. Zoek hulp en ondersteuning bij de onderwijsontwikkelaar, verbonden aan de opleiding. School lectoren bij in actuele didactische inzichten over het geven van feedback bij ontwerpprocessen. Maak studenten bewust van de rol van de feedback, hun eigen verantwoordelijkheid daarin en de essentie van het proces van ontwerpen.

Wees bewust van de valkuilen en risico's van werken in een klein opleidingsteam. Vergroot de **kritische massa** en verrijk de opleiding door vaker beroep te doen op gastlectoren, gastsprekers en externe deskundigen.

AANBEVELINGEN

Onderzoek voor welke opleidingsonderdelen het waardevol kan zijn om het **blended leren** – zoals aangepakt in het werktraject – door te trekken naar het basistraject.

5. GARANDEERT HET GEHEEL VAN EVALUATIES BINNEN DE OPLEIDING DAT STUDENTEN DE BEOOGDE LEERRESULTATEN HEBBEN BEHAALD?

STERKTES

De opleiding maakt gebruik van een **variatie aan evaluatievormen**, passend bij de gestelde leerdoelen en met een goed evenwicht tussen permanente en summatieve evaluatie. Het aandeel geïntegreerde evaluatie (in de leerlijn *ontwerpatelier*) neemt toe naarmate de studenten vorderen in hun opleidingstraject.

Het **toetsbeleid** van de opleiding geeft duidelijke handvaten om de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de evaluatie te kunnen borgen. De opleiding bewaakt de kwaliteit onder andere aan de hand van de leerresultatenmatrix, de toetsplannen per semester, de toetsmatrijzen per opleidingsonderdeel, uitgewerkte evaluatierubrics en het afsprakenkader 'artistiek evalueren'.

Elke vakgroep heeft een **geïntegreerde toetscommissie**. De leden van de vakgroep ondersteunen en adviseren elkaar in het ontwikkelen en optimaliseren van een kwaliteitsvol toetsbeleid.

De **stage** vormt een belangrijk onderdeel van de professionele bacheloropleiding Landschaps- en tuinarchitectuur. Het betreft een voltijdse stage van 14 weken of een deeltijdse stage van 28 weken. Studenten zijn tevreden over de voorbereiding op de stage en de mogelijkheid om zelf een stageplaats te kiezen, al dan niet uit de lijst die de opleiding ter beschikking stelt. De beoordelingsprocedure en -criteria zijn gekend door studenten en (mede-)beoordelaars. De opleiding screent de stageplaatsen zorgvuldig op basis van verschillende criteria zodat studenten tijdens de stage voldoende leerkansen krijgen. De opleiding evalueert de stageplaatsen ook na afloop van de stages.

VERBETERPUNTEN

Herbekijk de plaats van het opleidingsonderdeel **afstudeerwerk** in het curriculum en de status ervan als eindwerk of herwerk het concept van het afstudeerwerk. Ga na wat de meerwaarde is van het huidige afstudeerwerk voor de studenten. Op basis van ingekeken materialen en gesprekken met de studenten lijkt het afstudeerwerk eerder een stresstest waarbij studenten individueel en op een korte periode (3 weken) aan een ontwerpopdracht werken. Het bereikte resultaat is naar aanvoelen van de studenten niet representatief voor de kwaliteit die ze in andere omstandigheden zouden kunnen afleveren. Ook externe juryleden, die het afstudeerwerk mee beoordelen, ervaren de resultaten ervan als middelmatig.

Bekijk in welke mate het laatste **geïntegreerd project** in aanmerking komt als eindwerk. Noch de kritische reflectie, noch het opleidingsplan benoemt dit opleidingsonderdeel als eindwerk. Uit de gesprekken met de lectoren en de alumni blijkt echter dat hier ook een belangrijke eindtoetsing gebeurt.

Herdefinieer en maak voor de studenten duidelijk in welke (samengestelde) modules de **eindcompetenties** getoetst worden. Maak dit expliciet in de vorm van een beoordelingsmatrix.

Verbeter de **transparantie van de evaluatiecriteria en (tussentijdse) beoordelingen** ten aanzien van studenten. Voor elk opleidingsonderdeel beschikt de opleiding over heldere evaluatiecriteria en/of rubrics, maar in de praktijk blijken studenten hierover weinig geïnformeerd.

Maak werk van een helder **feedbackbeleid** en voorzie in het kader hiervan de nodige professionalisering van lectoren. Geef transparante, objectieve, proces- en productgerichte feedback aan studenten in elk opleidingsonderdeel, zowel mondeling als schriftelijk. Stem af binnen het opleidingsteam om ervoor te zorgen dat feedback consistent is, ongeacht welke lector de feedback geeft. Vermijd wisselende feedback en interpretatie, vooral bij opleidingsonderdelen waarbij meerdere lectoren betrokken zijn. Geef ook consequent feedback aan studenten die goede resultaten behalen, zodat zij eveneens verder kunnen ontwikkelen en eventuele verbeterpunten kunnen remediëren.

AANBEVELINGEN

Deel de **resultaten van permanente evaluatie-activiteiten** steeds met de studenten.

Organiseer naast de interne advisering over het toetsbeleid door de leden van de vakgroep ook een **externe advisering**, zowel over het beleid als de implementatie ervan.

6. BEANTWOORDEN DE UITSTROMENDE STUDENTEN AAN DE MAATSCHAPPELIJKE VERWACHTINGEN OP PROFESSIONEEL VLAK?

STERKTES

Studenten van het basistraject en het werktraject zijn breed opgeleid in verschillende schalen en facetten, waardoor ze **goed inzetbaar** zijn in het werkveld. De opleiding levert studenten af die de basis beheersen en een goede vakinhoudelijke kennis bezitten, zeker op het gebied van beplanting en visuele presentatie.

Alumni geven tijdens de peerreview – alsook in de alumnibevragingen – aan dat ze zich klaar voelden voor de **overstap naar het werkveld**. De stage speelt daarbij een belangrijke rol.

Alumni die kiezen voor een **vervolgopleiding** (bijvoorbeeld een masteropleiding) ervaren dat de opleiding hen daar goed op heeft voorbereid.

De opleiding nodigt alumni uit voor activiteiten georganiseerd door de opleiding, Tuin+ en derden (zoals bijscholingen en lezing). Voorts houdt de opleiding **contact met alumni** in de context van stages, onderzoek bij Tuin+, jurywerkzaamheden en projecten in ontwerpateliers. Blikveld, de vakvereniging voor landschapsarchitectuur in Vlaanderen en Brussel, vormt eveneens een goed aangrijpingspunt voor het behouden van contacten met de alumni.

VERBETERPUNTEN

Leer studenten **effectief en interdisciplinair communiceren** met collega's uit aanleunende disciplines, zoals ingenieurs en architecten. Ontwikkel hun presentatie-en communicatievaardigheden om via een gemeenschappelijke taal ideeën helder over te brengen naar alle betrokkenen in een project en een verbindende rol te spelen tussen alle betrokkenen.

Leer studenten om **conceptuele tekeningen** te maken zowel voor technische oplossingen als om complexe ideeën en processen te verduidelijken en te communiceren, wat ze kunnen gebruiken bij participatieprocessen en -overleg, alsook bij het geven van uitleg aan opdrachtgevers en gebruikers.

AANBEVELINGEN

Bevraag **het werkveld** formeel en op regelmatige basis aangaande de kennis en kwaliteiten waarover de afgestudeerden moet beschikken.

Kasteeldomein Ravestein -beplanting